

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра спортивних та рекреаційних ігор

Пазичук О. В.

Лекція № 1

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГБІ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

з навчальної дисципліни

**"ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ОБРАНОГО ВИДУ СПОРТУ
ТА СПОРТИВНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ"**

галузь знань: 01 Освіта

спеціальність: 017 Фізична культура і спорт
факультет спорту

факультет педагогічної освіти

Рівень освіти: бакалавр 1 курс

спеціалізація: регбі-7

Львів – 2019 р.

Тема: ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГБІ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

Зміст:

- 1. Зародження та становлення регбі у світі.**
- 2. Зародження та становлення регбі в Україні .**
- 3. Зародження та становлення регбі у Львові.**

РОЗДІЛ 1

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГБІ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

1.1. Зародження та становлення регбі у світі.

Зародженням багатьох ігрових видів спорту з м'ячем вважається ХІХ століття. Серед них є і регбі „Хрещеним батьком” цього виду спорту є Вільям Вебб Елліс, який в 16 річному (14 в борш.78,) віці 7 квітня 1923 року під час гри в м'яч (футбол) в коледжі на день святкування восьмої (7 в кн..67,) річниці перемоги при Ватерлоо над військами Наполеона, підняв м'яч з землі в руки і, обминаючи усіх гравців, заніс його за лінію воріт суперника, а за правилами на той час, м'яч можна було лише копати ногами. Було це в місті Регбі від котрого і пішла назва гри, що знаходиться в 300-х милях від Лондону, Англія де зараз на стіні навколо саду директора Регбі Школи (Rugby School) висить дошка в якій розказується – «Камінь цей вшановує (упам'янтнєня) дію Вільяма Вебба Елліса, котрий порушуючи правила сучасного футболу взяв перший раз м'яч в руки і біжачи з ним дав початок і характер новій грі регбі”(чи - На дошці в школі міста Регбі інскрипцією написано: Вільям Вебб Елліс з чудовою легковажністю на футбольні закони, граючи свій перший раз взяв м'яч в свої руки і побіжав з ним цією оригінальністю зародив гру. Осуджена за порушення правил гри молода особа вважається за символ створення регбі. Хоча проведені в 1895 році дослідження товариства регбістів, вияснило, що до Вебба багато різних гравців брало м'яч в руки під час гри але в історії запам'яталось його підняття. Він помер 24 січня 1872 року в сані священника скромного прихода Сент-Клементе, після закінчення школи і Оксфордського університету.

В м'яч грали від п'яти тисяч років тому в Єгипті, Китаю і Греції, історія розвитку регбі сягає цих античних часів. Ігри з м'ячем поділялися на дві групи: з м'ячем в руках і так звані копанки тобто з м'ячем в ногах. Про різні спортивні ігри, які культивували в давнину дійшла інформація до нас і ви самі можете дати відповідь чи є в них корні регбі. В стародавній Греції це - „епіскірос” масового розповсюдження в Спарті, команди мають закинути м'яч за лінію суперника, заважаючи супернику усіма

способами і на початку нашої ери завдяки римлянам була запроваджена на Британські острова, а також „харпаціон” - м'яч ставиться на середині поля і по сигналу гравці стараються якнайшвидше заволодіти м'ячем і занести його за лінію суперника, в обох іграх м'яч можна було нести в руках і бити ногами. В стародавньому Римі гра „гарпастум”(harpastum), перейменована від грецької гри „арпастон” (arpaston) (від грецької - хватати) подібна до „епіскірос” де команди намагалися вирвати м'яч один в одного і могли лише нести його, а завданням було занести за лінію суперника або в встановлені ворота і використовувалась римськими легіонами як розвага і воєнна підготовка . Змагались набивним м'ячем з пір'ями, шерстю і свиної кишки (пехерем) наповненим соломою хоча є інформація і про надувний мяч. В X столітті в Франції а пізніше в Англії популярна гра „ля сіуль” (la soule) м'яч був зі шкіри наповненим сіном, мхом і піском, його можна було нести, кидати, копати і відбивати кулаком, ігри відбувались на вулицях і полях, участь приймали школи, вулиці або села, тривалість доходила навіть до кількох днів, боротьба за м'яч була настільки жорстокою, що не один раз закінчувався смертю гравця. В середньовічній Італії це „гінаццо а кальчіо”, м'яч у ворота забивався руками і ногами. Від кінця XIII століття в італійців гра „палліо” (gisso del pallone) причому майже кожне місто мало свої правила. В епоху Відродження в Італії й до сьогоднішніх днів у Флоренції проводяться щорічні матчі під назвою „флорентійський футбол” на тій же площі і в той же день в пам'ять облоги в 1537 (1930 в Філі сайті) року військами іспанського короля Карла V, жителі міста для підняття боевого духу громадян провели матч на площі Санта Кроче 24 липня, грали по 50 чоловік, ціль гри закинути м'яч за намет противника з боротьбою за м'яч, копанням і носінням. Перші спроби регламентувати взаємовідносин у грі „натовп на натовп” належать англійським королем Едуарду II, Ричарду II і Едуарду III які забороняли королівськими законами взагалі гру, на XIV століття в Англії і в Франції незважаючи на це „суле” надалі розвивається. В 1600 році в Англії грали в „футбол натовпу” (значенням слова футбол був м'яч) де крім гри були постійні бійки, маючи велику популярність по усіх кутках Англії, існували і подібні ігри „кем-бол” і „хурлінг”. В Франції при королі Генрі II, й надалі розвивається з кінця XVII століття і на початок XVIII століття, але занепадає в (Bretagne) і (Picardie) до XIX століття. В XVIII століті популярність футболу падає але найдовше популярним залишається в Англії і на початок XIX століті лише в школах, звідки з розвитком загальновиховної культури в суспільстві з новою силою почнеться його розвиток і усіх інших видів спорту. На лужках навколо школи в Регбі гралось в м'яч з залишками рис середньовічної гри, де мяч можна було брати в руки але біг з ним був забороненим. Коли Елліс в 1823 році порушив правила він не був першим і неостанім, але мав щастя

, що його дії записані. В Англії вводиться нова система навчання до 1820 – 1840 року, до „суль” додаються правила в школах. Появилось ряд ігор з м'ячем серед яких виділяється гра в м'яч (котрий в ті часи виготовляли з свиних пузирів) де можна було вдаряти ногами і руками. Правила неіснували, непокілкістю гравців, непочасу і розмірів полей всі питання вирішували учасники між собою перед грою, лише зрозуміла ціль гри загнати м'яч в ворота суперника. До наших днів у Великобританії збереглось багато різновидів ігор в м'яч, які мають вже свої правила де грають ногами і руками, серед них є народна забава де в центрі міста м'яч вкидується в натовп, а ціль цієї суперечки – занести його до певного місця, а відбувається все на вулицях міста, час і кількість людей є необмеженими, в Ірландія – „Гелік футбол” (gaelic football) має тисячолітню історію і є ірландською національною грою, по правилам поле ділиться на дві зони в одній грається тільки ногами в другій тільки руками з 1887 року проводяться Гранд Фінали і „герлінг чи хурлінг” (hurling) ще одна ірландська різновидність регбі(може ці правила про герлінг). В Грузії це гра „Лело” котра має двух тисячну історію (п'ять сторіч тому популярна гра в перекладі „лінія”), в Абхазії „аймцкачара”. В ХІХ столітті в Малоросії (сучасна Україна) в бурсах грали в гру, яка називалась „кіла”. Різні століття, різні країни, але корінь гри один – кидання, копання і боротьба за м'яч. Про правила цих ігор можна не говорити, бо це була скоріше боротьба справжніх чоловіків.

1.2. Зародження та становлення регбі в Австро- Венгрії, Польщі.

Перший регбійний матч в Австро-Угорщині відбувся 14 квітня 1912 року у Відні, але регбі неприжилось хоча з початку ХХ століття існував РК „Відень”(RC Wien). З „Історії Львова” виданого в 2007 році ми дізнаємося, що в міських командах з ігрових видів спорту з м'ячем є також баскетбол і регбі і серед них проводили офіційні змагання з 1910-го року під егідою „Товариства забав рухових” і упродовж наступних десяти років відповідні ігрові секції були практично при кожному значному львівському клубному об'єднанні.

В Польщі головним ініціатором регбі був француз Луїс Амблард (професор іноземних мов), який в 1921 році заснував у Варшаві перший клуб „Білий Орел” (Orzel Bialy). В підтримку до нього приєдналися французькі офіцери. Перший офіційний матч в присутності глядачів мав місце 9 липня 1922 року у Львові на стадіоні ЛКС „Погонь”, який знаходився на вулиці Стрийській вмщував 10 тисяч глядачів, який проіснував до 60 років ХХ століття (зараз на його місці - плац військової частини навпроти ДПА). Грали дві команди „Білого орла”. Одну назвали „чорними” , а другу – „білими”. Виграли „чорні” 6:3. На наступний рік

„яйкуватий м'яч” почали культивувати учні Кадетської школи у Львові. Фізичною підготовкою у школі займався англієць Самюел Гендерсон, який вчив кадетів основам гри в регбі. Є інформація що у Львові культивували початковий розвиток регбі коли відкрилось румунське представництво, разом з дипломатами до Львова приїхало багато фахівців із залізничної справи. Один з них, Трифон Марку, фахівець з двигунів 12 травня 1931 році організував регбійний матч серед залізничників. Пізніше почали займатись гімназисти. А вже 1935 року ініціативу перейняв Український Спортивний Союз, вже тоді регбі займалися в першій гімназії Але усе це були лише хаотичні спроби.

На початку 20-х років ХХ століття сучасна Україна була розділена і знаходилася в двох сусідніх державах. Західна Україна була при Польщі, а центральна, південна і східна Україна – при Радянському Союзі.

1.3. Зародження регбі у СРСР

В Радянському Союзі регбі завдячує першому завідувачу кафедри спортивних ігор при Московському інституті фізкультури Михайлу Степановичу Козлову, а також Сергій Васильовичу Сисоєву – знаному футболістові і наставникові збірної СРСР з футболу на той час, які переклали правила гри і книгу з методики тренування. В вересні 1923 року на стадіоні „Дівічка” (пізніше буде назва „Буревісник”) на Плющисі мав місце перший матч офіційний з регбі між спортивними клубами Москви „Товариство фізичного виховання трудівників” і „Московський річковий яхт-клуб” в дні проведення Всеросійського свята фізкультури (зараз на місці стадіону знаходиться комплекс Олімпійський). Цьому матчу передували тренування спочатку на „Дівічці” а пізніше на стадіоні Замоскворецького клубу спорту відбувались тренувальні матчі (в 60-х роках ХХ століття це місце було частиною території заводу „Красний пролетарій”). Але ще раніше за свідченням генерал-лейтенанта Н.Біязі в 1908 році в Одесі англійські моряки які прибули в порт визвали одеситів на матч з регбі хоча одесити не знали правил гри, і це був перший матч. Одеситам сприяла близькість до Румунії де регбі почали розвивати в 1904 році і тому могли мати контакти з регбі ще раніше. Про Молдавію також нетреба забувати яка була також частиною Румунії. В зарубіжній пресі знайшов інформацію про шахтарів і залізнодорожних робочих з Уельсу і північної Англії які показували гру в Росії до 1917 року але небуло вказано де і коли.

12 – 24 серпня 1928 року також в Москві проводилася I Всесоюзна спартакіада народів СРСР на стадіоні «Динамо», що був відкритий 17 серпня під час змагань і також крім громадян СРСР були іноземні

спортовці і серед них французькі робочі Комінтерну, які проводять показовий матч по регбі, після цього в Грузії спроби зародити регбі.

1.4. Заснування львівського регбі

1963 рік є роком заснування львівського регбі. Все що було до цього були лише спробами а без змагань неможе існувати і прогресувати жоден вид спорту. Головна заслуга в цьому належить завідувачому кафедрою фізичного виховання Львівського державного університету ім. І.Франко Івану Костянтиновичу Попеску румун за національністю, будучи тренером по легкій атлетиці першим знайомить молодь Львова в 60-х роках з грою і він першим демонструє регбійний мяч. Ось що згадує колишній гравець а пізніше граючий - тренер львівських команд “Спартак”, “Політехнік”, „Будівельник” і “Сокіл” Володимир Бальмич, якому тоді було 17 років: „Якось випадково мої друзі побачили оголошення про те, що організовується група ентузіастів гри в регбі при університеті ім. І. Франко”. Зібравши хлопців з Погулянки, Личакова, Пасічної утворилась перша львівська команда в більшій частині котрої були учні СШ№ 16 яка знаходилась неподалік від стадіону. Тренування проходили на стадіоні «Університету», що знаходиться на вул. Личаківській, і в парковій зоні навколо нього, в основному спочатку це фізпідготовка з елементами регбі. Так як регбі в ті часи лише засновувалось і ніяких чемпіонатів і першостей ще не було, тому ігри проходили лише між собою. Тренування проходили з перечитуванням книжки з правилами і основами гри.

З перших тренерів та гравців, які започаткували регбі у Львові слід назвати: І. К. Попеску, Володимир Френкель, Ярослав Тягнибок, Володимир Бальмич, Олександр і Анатолій Земськови, Сурен Григорян, Анатолій Шевцов, В'ячеслав Павлюк, Володимир Баранін.

Цей рік пам’ятний буде тим, що 19 серпня був відкритий стадіон “Дружба” сьогодні “Україна”. Який є свідком слави Львівського футболу а також проведення матчу по регбі у майбутньому.

Не зважаючи на важкий початок, проблемою для Львівського регбі як і для багатьох інших міст було, що спортивні товариства немали великої радості приймати до себе регбі (воно небуло олімпійським видом спорту), а бажаючих займатись було багато. Тренерув пізніше хлопців Ярослав Тягнибок, так як молодь спочатку була шкільного віку, то уже цього і наступного вони немов ластівки розлітаючись по іншим вищим навчальним закладам і вже там розповсюджують гру серед студентів. З перших товариств які прийняли до себе був “Спартак”.

Про матчі з того часу немає інформації, але є, що в липні цього року на центральному стадіоні в Дрогобичі відбувся матч по регбі між

Дрогобицьким нафтовим технікумом і Виробничим об'єднанням „Дрогобич-нафтопереробка” 6:3 (3 очки на рахунку М. Теленичного з Дрогобицького нафтового технікуму). Крім цієї, більше про регбі в Дрогобичі нічого неписалось, так регбі зароджувалось і зникало.

Молодь і студенти – це є основа зародження регбі в країні. „Спартак” Львів тренування проводить на спортивному-комплексі „Спартак”, що знаходиться на вул. 700-річчя Львова і на вул.Транспортній запасне поле СКА. Від цього року почнеться спочатку республіканська а з часом всесоюзна мандрівка Львівських команд. Завдяки голові всесоюзної секції регбі Юрію Дайнеці який допомагав розвивати регбі у радянському союзі а також капітанові команди Володимиру Френкелю котрий вів усі організаційні переговори в УР ДСТ “Спартак” і був проведений вперше у Львові турнір трьох міст, який дасть великий поштовх для Львівського регбі. Проводився на стадіоні „Динамо” по вул. Стрийській, 33, який стане пристанищем для регбістів майже на 15 років (до Великої Вітчизняної війни цей стадіон належав польському спортивному клубу «Чарні» і був одним з найбільших у Львові, який вміщав 10 тисяч глядачів; крім основного поля було і тренувальне, а на самому місці стадіону на сьогодні стоїть будівля ДПА).

Усі команди шили форму з матрацового і тентового матеріалу.

Кубок Львова

12 вересня. 1965р. Львів. Стадіон ”Динамо”. ”Спартак”(Львів) – “Авангард”(Львів) 40:3(29:0).

Мабуть це перша першість Львова по регбі і переможець отримав право представляти Львів на першому чемпіонаті УРСР.

У Львові після турніру минулого року почався регбійний бум, всього налічувалося шість команд. Однак проблемою для регбі є те, що в спортивних товариствах не бачили місця для нього і коштів майже не виділялося, надавалися лише можливості тренування в приміщенні або спортивному майданчику, і тому команди створювалися, але не маючи фінансової підтримки розпадалися. Якби регбі було олімпійським видом спорту, то цього б не було і не було би спекуляцій, що це капіталістичний вид спорту (в якому розповсюджується жорстокість). В багатьох містах СРСР регбі зароджувалося і розпадалося через брак матчів, які давали поштовх грі, а також через брак фінансування, яке дозволяло б проводити турніри або брати в них участь. Крім згаданих вище команд у Львові це “Спартак”, “Авангард”, “Динамо”, Політехнічний інститут, медичний інститут і засновується команда при інституті фізичної культури. Про матчі тих часів інформації мало але можна передбачити що були проведені першість міста як це відбувається

у Москві і Києві. Переможець першості Львова представляє Львів на чемпіонаті УРСР, а команда “Політехніка” вперше виступатиме на першості “Буревісник” Української ради.

II Чемпіонат УРСР.

1 - 7 жовтня. 10 команд розділені на дві групи, по дві кращі команди виходять у фінальну четвірку, яка розіграє одне місце на чемпіонат СРСР. Це рахується Українська зона за вихід на I чемпіонат СРСР, після Великої Вітчизняної Війни.

Група 1. 1 – 5 жовтня. Група Константинівка (Донецька обл.). Підсумкові місця: 1. КІЦПФ; 2. СКА КВО; 3. „Авангард” (О.); 4. „Авангард” (Кон.); 5. „Динамо” (Л.).

„Динамо” (Львів) - КІЦПФ (“Спартак”) (Київ) 6:31.

„Динамо” (Львів) - СКА КВО (Київ) 3:29.

„Динамо” (Львів) - „Авангард” (Одеса) 0:14.

„Динамо” (Львів) - „Авангард” (Константинівка) 3:6.

Група 2. Група Мелітополь. Підсумкові місця: 1. „Авангард” (Харків); 2. „Динамо” (Київ); 3. „Авангард” (Київ); 4. „Динамо” (Рівне); 5. „Буревісник” (Дніпропетровськ).

Фінальна група за 1 - 4 місця. Запоріжжя. Стадіон “Металург”. Підсумкова таблиця: 1. КІЦПФ; 2. СКА КВО; 3. “Авангард”(Х.); 4. “Динамо”(К).

VIII Всесоюзний турнір „Карпатська осінь”

17-23 жовтня. Львів. Стадіон “Динамо” і “Прогрес”. 6 команд розділені на дві групи і стикові матчі, а група 2 розіграє одну путівку у 1 лігу.

Група 1. Підсумкова таблиця.

№	Команда	1	2	3	В	Н	П	М'яч і	Очк и	Місце
1	“Слава” (Москва)		16:0	В	2	0	0		4	1
2	“Динамо” (Львів)	0:16		10:14	0	0	2	10- 30	0	3
3	“Будівельник- 2”(Львів)	П	14:10		1	0	1		2	2

Чемпіонат СРСР. 1 ліга.

I етап. 1-9 червня. 12 команд розділені на дві групи. Львів. Стадіон “Сокіл” і Казань, по дві кращі у фінал.

Група 1. Львів. Стадіон “Сокіл”. Підсумкова таблиця.

№	Команда	1	2	3	4	5	6	В	Н	П	М'яч і	Очк и	Місц е
1	„Приморець” (Ленінград)		14:4	15:7	68:3	60:0	51:4	5	0	0	208- 18	15	1

2	„Автомобіліст” (Москва)	4:14		0:24	22:19	68:3	10:12	2	0	3	104- 72	9	3
3	„Сокил” (Львів)	7:15	24:0		9:7	68:0	25:0	4	0	1	133- 22	13	2
4	„Буревісник” КСХІ)(Куйбишев)	(3:68	19:22	7:9		52:3	21:10	2	0	3	102- 112	9	4
5	„Спартак” (Єреван)	0:60	3:68	0:68	3:52		0:24	0	0	5	6- 272	5	6
6	„Спартак” (Харків)	4:51	12:10	0:25	10:21	24:0		2	0	3	50- 107	9	5

Основні змагання

Регбі-7 на Олімпійських іграх

9 жовтня 2009 року на 121-й сесії МОК було прийнято рішення включити регбі-7 до програми Олімпійських ігор 2016 в Ріо-де-Жанейро і 2020 на Токіо ^[2]

Першим відбором на Олімпійські Ігри 2016 року став Світовий тур по регбі-7 2015 року. За підсумками Світової Серії перші 4 команди отримували пряму путівку на Олімпійські Ігри. Цими командами стали Фіджі, ПАР, Нова Зеландія і Англія, яка представляла собою Великобританію, незважаючи на присутність у Світовій Серії також збірних Шотландії та Уельсу. Ще 6 місць отримали переможці континентальних турнірів 2015 року: Аргентина, США, Франція, Японія, Австралія і Кенія. Останнє місце отримала збірна Іспанії, яка виграла кваліфікаційний турнір в 2016 році. Олімпійськими чемпіонами серед чоловіків стала збірна Фіджі, це стало першою медаллю країни за всю історію виступу на Олімпійських іграх ^[10]. Золоту медаль серед жінок завоювала збірна Австралії.

Чемпіонат світу

Основна стаття: Чемпіонат світу з регбі-7

Чемпіонат світу проводиться раз в 4 роки, до включення регбі-7 до програми Олімпійських ігор він вважався найбільш престижним міжнародним турніром з цього виду спорту. Перший чемпіонат світу був проведений в 1993 році в Шотландії. Після цього країнами-господарками ставали: двічі Гонконг, Аргентина (Мар-дель-Плата), ОАЕ (Дубай) і Росія (Москва). У 2018 року турнір пройде в США (Сан-Хосе і Сан-Франциско). П'ятирічний перерву між чемпіонатами

світу в Росії і США викликаний тим, що World Rugby прийняло рішення про перенесення турніру на середину Олімпійського циклу (тобто на рік проведення зимових Олімпійських ігор) ^[11]. У 2009 році був вперше проведений жіночий турнір, переможницями якого стали регбістки з Австралії. Чотири роки по тому перемогу святкувала жіноча збірна Нової Зеландії.

чоловічі турніри

рік	Місце проведення	Фінальна гра		півфіналісти		
		переможець	рахунок	2-е місце		
+1993	 Едінбург	 Англія	21: 17	 Австралія	 Фіджі	 Ірландія
1 997	 Гонконг	 Фіджі	24: 21	 ПАР	 Нова Зеландія	 Самоа
2001	 Мар-дель-Плата	 Нова Зеландія	31: 12	 Австралія	 Аргентина	 Фіджі
2005	 Гонконг	 Фіджі	29: 19	 Нова Зеландія	 Австралія	 Англія
2009	 Дубай	 Уельс	19: 12	 Аргентина	 Кенія	 Самоа
2013	 Москва	 Нова Зеландія	33: 0	 Англія	 Фіджі	 Кенія

жіночі турніри

рік	Місце проведення	Фінальна гра		півфіналісти		
		переможець	рахунок	2-е місце		
2009	 Дубай	 Австралія	15: 10	 Нова Зеландія	 США	 ПАР
2013	 Москва	 Нова Зеландія	29: 12	 Канада	 США	 Іспанія

Світова серія - щорічна серія турнірів, створена в 1999 році. Складається з декількох етапів (в різні роки їх число становило від 7 до 11), які проводяться з листопада-грудня по травень-червень. Найстаріший і найбільш престижний етап серії проходить в Гонконзі, раніше він був окремим міжнародним турніром. Очки нараховуються відповідно до їх підсумковим становищем в таблиці кожного етапу, тобто переможець отримує 22 очка, посів друге місце отримує 19 і так далі. У турнірі беруть участь 15 «команд ядра», ще 12 збірних беруть участь в кваліфікаційному турнірі за право зайняти місце збірної, яка за

результатами серії стала останньою в підсумковому заліку ^[12]. За всю історію Світової серії її перемагали тільки 4 збірні, при цьому Нової Зеландії належить рекорд як по перемогам в цілому, так і за кількістю перемог поспіль (12 і 6 відповідно) ^[13].

Світова серія з регбі-7 серед жінок проводиться з 2012 року, в ній беруть участь 12 команд. Число етапів варіюється: в сезоні 2016/2017 було шість етапів.

Міжнародне поширення і розвиток

Регбі-7 має велику популярність в тих країнах, де розвинене і регбі-15. Крім націй Британських островів (за винятком Ірландії), регбі-7 популярно в Новій Зеландії, Фіджі, Австралії, ПАР, Канаді, Аргентині і Кенії ^[14]. Відповідно до звітів World Rugby популярність цього виду спорту неухильно зростає, причому це стосується як збільшення кількості глядачів на трибунах, так і зростання уваги з боку ЗМІ, чому сприяло включення регбі-7 до програми Олімпійських ігор ^[15]. HSBC, один зі спонсорів найбільших турнірів, очікує подвоєння глядацької аудиторії регбі-7 до 2026 року, а також значне збільшення числа як гравців, так і клубів і регбійних спілок в усьому світі ^[16]. За словами легенди ірландського регбі Брайана О'Дрісколла ^[17]:

«Не бачу ніяких причин чому в найближчі 10 років регбі-7 не наздогнало б по популярності регбі-15 або навіть обігнало його. Є тільки один можливий шлях: регбі-7 буде розвиватися, викликати все більший інтерес, залучати все більше глядачів. А це вже приверне телеканали і спонсорів. Для регбі-7 це дуже добре».

Рекомендована література

Основна:

1. Аненкова В. В. Регби: правила соревнований. – Москва : Физкультура и спорт; 1981.
2. Арзютов Г. Н. Многолетняя подготовка спортсменов. – Киев, 1999.
3. Ахметов Р. Ф. Вдосконалення методів педагогічного контролю за рівнем швидко-силових якостей студентів-спортсменів / Р. Ф. Ахметов // Оптимізація процесу фізичного виховання в системі вищої і середньої освіти. – 2010. – С. 53–4.
4. Бриль М. С. Отбор в спортивных играх / М. С. Бриль. – Москва : Физкультура и спорт, 1980. – 127 с.
5. Варакин Б. А. Предсоревновательная подготовка квалифицированных регбистов : автор. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной

тренировки” / Варакин Борис Александрович ; ВНИИФК. – М., 1983. – 24 с.

6. Гарсиа А. Регби. Техника. Тактика. Тренировочный процесс / А. Гарсиа, Ж. Фурукс. – Париж : РоберЛафон, 1984. – 218 с.

7. Мартиросян А. А. Методические основы подготовки команд по регби-7 в ВУЗах Украины / Мартиросян А. А., Подоляка О. Б. // Проблемы и перспективы развития спортивных игр и единоборств в высших учебных заведениях : сб. науч. тр. – Харьков: ХГАДИ, 2005. – С. 114–115.

8. Пасько В. В. Совершенствование учебно-тренировочного процесса на основе учета параметров специальной физической подготовки регбистов / В. В. Пасько // Физическое воспитание студентов. 2014. - № 3. – С. 49–56.

9. Пулэн Р. Регби. Игра и тренировки / Р. Пулэн ; пер. с англ. – Москва, 1978.

10. Спортивные игры / под ред. Ю.М.Портных. – Москва : Физкультура и спорт, 1975.

11. Физкультура и спорт : малая энциклопедия / пер. с нем. – Москва, 1982.

12. Правила спортивных игр и состязаний : иллюстр. энциклопед. спр. / пер. с англ. – Минск, 1998.

13. Хилл Р. Р. Регби: пособие для учителей, тренеров и игроков. – Веллингтон : Новая Зеландия, 1977. – 165 с.

14. Холодов Ж. К. Основы подготовки регбистов / Ж. К. Холодов, Б. А. Варакин, В. К. Петренчук. – Москва : Физкультура и спорт, 1984. – 189 с.

Допоміжна:

1. Васильчук А. Л. Перспективи електрогоніометрії при удосконаленні спортивної моторики / А. Л. Васильчук, Є. Н. Приступа // Роль фізичної культури в здоровому способі життя : [тези доп.] III Регіон. наук.-практ. конф. – Львів, 1992. – С. 134–136.

2. Данилевич М. В. Вплив занять спортивними іграми на рівень фізичного здоров'я хлопчиків 11–12 років / М. В. Данилевич, І.Б. Грибовська // Буковинський науковий спортивний вісник. – Чернівці, 2005. – Вип. 2. – С. 13 – 16.

3. Келлер В. С. Факторы результативности соревновательной деятельности при розыгрыше стандартных положений / В. С. Келлер, Е. Н. Приступа // Проблемы повышения мастерства спортсменов : тез. докл. науч.-практ. конф. – Чебоксары, 1989. – С. 71.

4. Колабашкин А. Взгляд на регби будущего / А. Колабашкин // Спортивные игры. – 1986. № 8. –С. 4.

5. Коритко З. Загальна фізіологія : навч. посіб. / Зоряна Коритко, Євген Голубій. – Львів : ПП Сорока, 2002. – 141 с.

6. Коритко З. Медико-біологічні основи фізичного виховання / Зоряна Коритко. – Львів, 2002. – 51 с.

7. Коритко З. І. Реалізація адаптаційних можливостей кровообігу за умов граничних фізичних навантажень під впливом гепарину / З. І. Коритко // Вісник проблем біології і медицини. – 2011. – Вип. 2, т. 3. – С. 209 – 213.

8. Мухін В. М. Вплив спортивної спеціалізації на імунологічну реактивність спортсменів / Мухін В. М., Стюпіна А. Я., Коритко З. І. // Роль фізичної культури в здоровому способі життя : тези доп. II Регіон. наук.-практ. конф. – Львів, 1991. – Ч. 1. – С. 71–72.

9. Лапичак І. Аспекти інтеграції професійних знань і вмінь при підготовці фахівців з фізичного виховання у вищих навчальних закладах / Ігор Лапичак, Федір Музика // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. – Вінниця, 2014. – Вип. 18, т. 1. – С. 158–164.

10. Мартиросян А. А. Швидкісно-силова підготовка кваліфікаційних регбістів у підготовчому періоді: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.01 „Олімпійський і професійний спорт” / Мартиросян Артур Артурович ; Харків. держ. акад. фіз. культури. – Харків, 2006. – 19 с.

11. Мітова О. О. Проблеми контролю в сучасних командних спортивних іграх / Мітова О. О. // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2015. – № 3. – С. 89–96.

12. Музика Ф. В. Морфо-функціональні показники спортсменів різних спеціалізацій / Музика Ф. В. // Сучасні проблеми розвитку теорії та методики гімнастики : зб. наук. пр. – Львів, 2000. – С. 25–26.

13. Музика Ф. В. Морфофункціональні показники стану м'язової системи у спортсменів різних кваліфікацій / Музика Ф. В., Малицький А. В., Гриньків М.Я. // Карповські читання : матеріали III Всеукр. морф. наук, конф.– Дніпропетровськ, 2006. – С. 49–50.

14. Особливості соматотипу представників ігрових видів спорту / Тетяна Куцериб, Мирослава Гриньків, Любомир Вовканич, Федір Музика // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2014. – № 4(18). – С. 37–44.

15. Приступа Е. Н. Розыгрыш стандартных положений / Е. Н. Приступа // Старт. – 1989. – № 5. – С. 19.

16. Регбі : анот. бібліогр. покажч. / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 6 с.

17. Соколов А. Регби: техника, тактика, обучение и тренировка / А. Соколов, А. Бутягин. – Москва : Физкультура и туризм, 1935. – 76 с.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>

2. Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>

3. Про фізичну культуру і спорт : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>